

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . K 40.—

za pol leta . K 20.—

za četrt leta . K 10.—

za 1 mesec . K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K

Uredništvo in uprava:

Hopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 59

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Razkol med socialisti v Italiji.

LDU Bern, 18. septembra. (ČTU) Kako poročajo »National-Zeitung« iz Rima, je razkol v socialistični stranki v Italiji vedno večji. Nacionalci hočejo vzlic Turati-je-

vim pomislekom proglasiti v oktobru splošno stavko. Ta načrt ekstremistov utedne izzvati v socialistični stranki v Italiji veliko nevarnost.

Avstrija prosi pomoči.

LDU Dunaj, 18. sept. (DunKU). Kako poročajo listi, je državni kancelar dr. Renner s posredovanjem onih članov nemškoavstrijske mirovne delegacije, ki so ostali v St. Germainu, poslal

Clemenceauju brzojavko, kjer mu podrobno poroča o katastrofalnem položaju, v katerem se nahaja Nemška Avstrija vsled pomanjkanja premoga, ter ga prosi nujno za pomoč.

Revolucionarno gibanje na Irskem.

LDU Rotterdam, 18. sept. (ČTU). Kako poročajo angleški listi se revolucionarno gibanje na Irskem vedno bolj širi. Angleški vojaki so povsod iz-

postavljeni psovanju in trpinčenju. Irski namestnik pripravlja naredbo, ki razpušča vse sinfajnovske organizacije.

Ministrska kriza.

LDU Belgrad, 18. septembra. Dr. Pavlovič se je posvetoval s parlamentarnimi skupinami o rešitvi ministrske krize. Skupina radikalcev, Narodni klub in Radikalni klub so izjavili, da odgovore šele potem, ko se povrnejo iz Pariza naši delegati Pašić, dr. Trumbić in dr. Smolaka in se informirajo prej o mirovni pogodbi z Nemško Avstrijo. Zato posvetovanja niso končana.

LDU Belgrad, 18. septembra. »Politika« javlja: Dr. Pavlovič je bil snoči na dvoru, kjer je obvestil regenta, da ni mogel doseči sporazuma s šefi političnih strank glede sestave koncentracijskega kabineta. Danes se bodo posvetovanja na dvoru nadaljevala. Verjetno je, da bodo tekom dopoldneva pozvani na dvor Protić, Drašković in Pribečević.

LDU Belgrad, 18. sept. »Politika« poroča: Včeraj je dr. Pavlovič ponovno poizkušal doseči sporazum z načelniki strank, ki so v opozicijskem bloku, kar pa mu ni uspelo. Radikalci so ostali pri svoji prejšnji odločitvi, da se ne spušča v razgovore, dokler se ne vrnejo naši delegati iz Pariza. Radikalni krogi verujejo, da bo poverjena sestava vlade Pašiću. Narodni klub misli, da je treba zaslisi Pašića in dr. Trumbića o zunanjem položaju in da je treba poveriti sestavo vlade Protiću. Radikalni desident dr. Trifković je izjavil Pavloviču, da se ne bi smelo prezreti Protića. Njemu bi se imelo poveriti sestavo vlade, dasi je dr. Trifković uverjen, da mu delo ne bo lahko. Nacionalni Ribarac se je izrazil, da je njegova skupina za koncentracijski kabinet. On se ne more spuščati v razgovore glede vlade, v kateri bi bila brata Marinkovića. Dr. Pavlovič je pokazal svojo dobro voljo, da pride med razprti strankami do sporazuma in da se država reši iz težkega položaja. Žal se mu ni uspelo. Nekateri člani Demokratiške zajednice so bili zato, da sestavi vlado dr. Pavlovič. Danes ob desetih je bila sklicana seja opozicijskega bloka. Na seji je bil sprejet sklep, kakšno stališče zavzame blok glede sedanjega položaja. Opozicijske stranke se bodo danes odločile, kaj jim je storiti v primeru, da poveri regent sestavo vlade Protiću. Opozicijski blok šteje 150 poslancev in bi imela njegova vlada težko stališče, ker je treba za kvorum, kakor znano 145 glasov. Demokratska zajednica se odločno protivi, da bi se sestava vlade poverila radikalcem in da ti izvrše volitve.

Rumunski Nemci proti delitvi Banata.

LDU Bukarešta, 18. sept. (ČTU). Rumunski tiskovni urad poroča iz Sibinja: Pred kratkim so Nemci Velike Rumunije priredili zborovanje v Tamišvaru. Posamezni govorniki so poudarjali absolutno potrebo, da se Banat ne sme deliti, marveč da je v kulturnem in gospodarskem interesu vseh njegovih prebivalcev, da pride pod rumunsko gospodstvo. Zborovalci so soglasno sprejeli v tem zmislu sestavljeno resolucijo.

Mirovna pogodba z Bolgarijo.

LDU Pariz, 18. septembra. (DKU) Glede bolgarske mirovne pogodbe doznajajo listi, da popolno nalikuje versajski in saintgermainski mirovni pogodbi. Splošna vojaška dolžnost se odpravi in pridržijo le oborožena policija 20.000 mož, dalje 10 tisoč colninskih paznikov in orožnikov. Vojna odškodnina znaša 2 in ena četrtina milijarde levov, ki bodo plačani tekom 37 let. Ustanovi se preiskovalna in kontrolna komisija. Kako javlja »Journal«, je vprašanje glede gospodarskega dostopa do Egejskega morja nerešeno.

Zakaj Rumunija ne podpiše.

LDU Ženeva, 18. sept. (ČTU). Rumunski poslanik Antonescu je izjavil časnikarjem, da izvira odklonitev podpisa mirovne pogodbe po Rumuniji iz vitalnih interesov države. Kar zahtevajo v tej pogodbi od Rumunije, pomenja ukinitje njene suverenosti in dovoli sedanjim sovražnikom Rumunije vmešavati se v njene notranje zadeve.

Medzavezniška konferenca.

LDU Pariz, 17. septembra. (DunKU) »Agence Havas« poroča iz Londona: Mirovna konferenca se bo izpremenila v medzavezniško konferenco, ki bo poslovala s presledkom in katere sedež bo v Londonu.

LDU Pariz, 18. sept. (DunKU) Glede pariških vesti o premestitvi sedeža mirovne konference v London doznava »Matin«, da v tej zadevi še ni nikake odločitve. Kako javlja »Gloire«, je angleška vest le pobožna želja.

Armada — steber češke republike.

LDU Praga, 18. septembra. (ČTU) Generalni nadzornik čehoslovaške vojske Machar je izjavil poročevalcu »Večera«: Milica so naše lepe sanje. Dokler nimamo zagotovila, da bo vladal večni mir in dokler nimamo gotovosti, da ne bomo napadeni, moramo obstajati pri tem, da ostane armada steber naše republike. Mi sami ne napademo nikogar. Mi nismo narod zavojalcev in ne bomo imeli imperialistične politike. Moč bodoče čehoslovaške armade je stvar višje politike in je odvisna od zveze narodov.

Kolčak napreduje.

LDU Pariz, 18. sept. (DunKU). Listi javljajo iz Pekinga, da je Kolčakova vlada izvojevala novo zmago. Uničenih je 8 rdečih polkov in ujetih mnogo boljševikov.

Ameriške finančne zveze z Evropo.

LDU Praga, 18. septembra. (ČTU) V Prago je dospel podravatelj »Guaranty Trust Company«, druge največje banke v New Yorku. Ta zavod namerava stopiti v finančne kreditne zveze z Evropo, zlasti s čehoslovaško republiko.

Širite »Večerni list«!

Pričenjajo.

Poročali smo že o glasovitem nastopu, ki ga je izdal demokratiški minister za prosveto. To je tisti šolski načrt za ljudske šole, v katerih naj ima ljudstvo v bodoče le eno pravico in le eno dolžnost, plačevati davke in molčati ko grob. Komandirali pa bi šolo in otroke uradniki: sodnik, geometer itd. Čudovito pojmovanje demokratizma imajo ti demokratiški gospodje, ki se drznejo dandanes kaj takega objaviti.

Ta šolski načrt pa je nesprejemljiv še iz drugih ozirov. Cerkev in verski pouk sta iz šole izločena. Na Hrvaškem se že pojavlja odpor proti temu svobodomiselnemu šolskemu načrtu. Glasilo hrvatskih demokratov pa tudi že brani ta načrt. Poslušajmo, kako neki Davorin Terstenjak razlaga v »Riječi« svojo demokratsko modrost tako-le:

Šola mora biti svobodna, iz nje se mora izseliti srednjeveški in jezuitski sistem. Vpliva in gospodovanja duhovščine v šoli ne dopuščamo. Cerkev ne damo svetovne oblasti. Svobodni duhovi zahtevamo svobodo mišljenja in tudi svobodo vere. Dosti je inteligentnih in naprednih staršev, ki so proti temu, da se jim deca v šoli ubija z vtepanjem katekizma. Kdor hoče, da se mu otrok v šoli še dalje muči z veroukom na škodo telesne, umske, moralne in estetične vzgoje — svobodno mu! A svoboda tudi tistim staršem, ki nočejo, da se jim otroci mučijo in poneumnjujejo z vtepanjem verouka v šoli in ki zahtevajo popolno svobodo šole, učiteljstva in mladine. Te svobode omenjeni zakonski načrt žal ne daje, pa se moramo zanjo dalje boriti. Naj le dame in Marijine kongregacije, iz jezuitskih in drugih klerikalnih šol zbirajo podpise v Zagrebu in po deželi. Neukih ljudi in duševne teme je dosti in zato tudi podpisov ne bo manjkalo. Toda en glas razumnega in prosvetljenega človeka je več vreden, nego največje število neuke mase in članic Marijinih kongregacij, jezuitske in klerikalne družbe. — Tako Davorin Terstenjak, a uredništvo »Riječi« opozarja svoje pristaje in čitatelje, naj ne podpisujejo protesta proti šolskemu zakonskemu načrtu. Demokrati so tu jasno povedali, da hočejo svobodno šolo, šolo brez Boga. Trstenjak govori sicer ves čas le o neumnem katekizmu in dela razliko med cerkvijo in vero ter pravi, da se bo verska in moralna vzgoja v šoli le poglobila, ako se odpravi verouk. Toda kakšna more biti verska vzgoja, ako učenec ne pozna verskih resnic in npravnih zapovedi in kdo naj uči te resnice in zapovedi, ako ne cerkev, duhovnik? Vsaka veda, vsaka znanost in stroka zahteva učenja in proučevanja, niti čevljev ne sme krpati, kdor nima izpričevala, da se je za to izučil — samo vera, ki vsebuje najvišje resnice o človeku in svetu, ki mora tvoriti podlago vsemu našemu dejanju in nehanju, samo ta naj ne bi bila vredna in potrebna, da bi ji bil posvečen poseben poklic in da bi se mladina v šoli z njo »mučila«. Čudno je samo to, da večina svobodomiselncev, ki se teoretično zavzemajo za svobodno šolo, v praksi ne najde poguma, da bi to teorijo nad lastnimi otroci preizkusila. Starši, posebno matere, ki se dičijo s svobodomiselnstvom in hočejo na vsak način veljati za svobodomiselnce, radi vidijo, ako so otroci verni, ker jim daje to največ jamstva, da bodo ostali tudi npravno dobri; zato pošiljajo posebno hčerke najraje v samostanske šole in internate.

Tako delajo bogatini; toda ne peče jih vest za delavske otroke, ki bi bili primorani hoditi v javne šole, kjer bi vladala svobodomiselnost morala mesto krščanske. Cesar ne privošči svojim otrokom, to hočejo po sihi doseči za otroke revežev s pomočjo demokratsko-socialistične kulturno bojne stranke.

Ti dve stranki sta tudi na Češkem na vladni. Tudi tam so napravili načrt za razkristjanjenje šole. Toda zadnje nedelje se je zbralo krščansko češko-slovaško ljudstvo ter je na 1100 shodih protestiralo proti tem nakanam tako odločno, da je demokr.-socialistični gospodi zastala sap.

Tudi pri nas bo treba takega odgovora na to svobodomiselnost brezvestno nastopu.

INOZEMSKI HUMOR.

Wilson ob klavirju zveze narodov.

Ameriški senat ob klavirju zveze narodov.

Poziv Japonski.

LDU Pariz, 18. sept. (ČTU). Iz Honolulu poročajo, da so Zedinjene države pozvale Japonsko, naj se izjavi, kdaj namerava izprazniti Santung.

Ossoinack prosi Američane.

LDU Rim, 18. sept. (DunKU). Brezlično. Reški poslanec Ossoinack je naslovil na ameriškega senatorja Lodgea spomenico, kjer ga prosi, naj pripomore k temu, da se bo želja reškega prebivalstva končno izpolnila.

Politične novice.

+ Ogrska od včeraj in danes. »Agramer Tagblatt« priobčuje poročilo nekega hrvatskega dostojanstvenika, ki je bil ves čas Kunove vlade v Budimpešti. Poročevalec pravi, da so se mogli boljševiki toliko časa držati samo zato, ker so znali kmetje pomiriti na ta način, da so izdali naredbo, glasom katere so bila vsa kmetjska posestva do 100 oral davka prosta. Kmetje so zato ostali mirni v svojih vaseh in pustili — kakor so rekli, — da se po mestih gospoda in zidje lasajo med seboj, kolikor hočejo. Ako so se boljševiki pokazali v vaseh in postali nadležni, so jih kmetje zbili in vrgli ven. To tako huje so boljševiki gospodarili po mestih, posebno v Budimpešti. Da so svoje ujetnike naložili na tovarne avtomobile, jih peljali na verižni most, tam postrelili in zmetali v Donavo, je bilo še milo postopanje. Vse drugače so sevali z duhovniki in redovnicami. Trupla teh nesrečnikov kažejo sledi nečloveških krutosti. Tako so našli trupla duhovnikov, ki so jim bile duhovniške čepice z žebli pribite na glavo. Redovnice so onečastili in jim nato odžgali noge. Drugim duhovnim osebam so pred usmrčenjem s kleščami izrgali nohte na rokah in nogah. Marsikaj so seveda izvršili razni človeški izvrški na svoj račun, a vse je bilo vendarle mogoče edino v ozračju, ki ga je ustvaril boljševizem. Danes gre preko cele Ogrske val krščansko-narodnega gibanja. To gibanje ima ponekod anti-semitsko barvo, a o preganjanju Judov se ne more govoriti. Razen tega ima veliko pristavev misel, da se Ogrska združi z Rumunijo potom personalne unije.

Dnevne novice.

— Polk. župnik ljubljanskega pešpolka M. Škerjanec je bil danes kano-nično umeščen na župnijo Raka pri Krškem in se poslavlja od svojih vojakov, prijateljev in znancev.

— Shod večkega delavstva se vrši v nedeljo, dne 21. t. m., popoldne po nauku v Domu v Dev. Mar. v Polju. Delavci in delavke, udeležite se ga vsi, ker je stvar zelo važna in nujna!

— Kako rešujejo na okrajnem glavarstvu v Kranju prošnje za brezposelno podporo. Tam rešujejo prošnje kar po nekem paragrafu 5., pa je stvar rešena in beda je odpravljena. Da vlada pri reševanju takih prošenj površnost, to vemo že od nekdaj. Odkrit dokaz naj bo to: E. B. v ž. je vložila prošnjo za brezposelno podporo. Kmalu dobi prošilka od glavarstva list s sledečo vsebino: Vaši prošnji za brezposelno podporo se ne ugodijo, ker presega zaslužek Vašega moža za 10 K dnevno višino podpore, katera bi se vam sicer zamogla prisoditi z dne 23. dec. 1918 nar. 218. Okrajno glavarstvo v Kranju, dne 2. septembra 1919. — Dognali smo pa, da je imenovana še »samska« in stara komaj 16 let. Priporočali bi imenovanemu uradu, naj v prihodnje pazi, da v bodoče ne bo takih kozlov streljal. Mi mislimo, da se morajo stvari vendar resno vzeti, ne jih pa opravljati kar za zabavo. Če to ne bo pomagalo, bomo s to gospodo govorili tako, kakor zasluži tako leno in površno uradovanje.

— Za prosto vožnjo časnika-jev po železnici. Zagrebški »Osvit« piše: Novinarsko društvo se je že večkrat obrnilo na gg. ministre v Beogradu zaradi prostih voznih listkov na železnicah, kakršne imajo vsi časniki-ji v vseh kulturnih de-jelah Evrope. Gg. ministri so do sedaj vedno odgovarjali: »To ni bil nikdar običaj pri nas v Srbiji.« Kdaj se bodo gospodje v Beogradu nekako začeli ravnati po običajih velike Evrope?

— Dirka Celje-Zagreb za jugoslovansko prvenstvo se vrši v nedeljo in je start v Celju ob pol 8. uri zjutraj. Klub slovenskih kolesarjev Ilirija po-zivlja svoje člane, da prevzame po mož-nosti mesta rediteljev na progi Celje-Zidan most-Brežice, zaeno pa tudi vse ostale kolesarje, osobito one, ki stanuje-jo ob progi, da preskrbe ob času dirke za red na cesti in se sami postavijo na ovinke in križpota v orijentacijo dirkačem. Dolžnost vsakega športnika je, da podpira naše športne prireditve, osobito v tem slučaju, ko bodo tekmo-vali športniki iz vseh jugoslovanskih pokrajin in je mnogim pot povsem ne-znana. Ljubljanski kolesarji naj se ja-vijo v svrhu informacij pri g. Gorcu na Gosposvetski cesti 14, da se razdeli delo. — Kakor že javljeno, udeleže se dirke tudi trije poznani prvaki Ilirije.

— Porotne razprave se prično pri de-želnem sodišču v Ljubljani v ponedeljek dne 22. septembra 1919. Doslej so odreje-ne sledeče razprave: V ponedeljek, dne 22. septembra: Miloš Slemenšek zaradi hudodelstva posiljenja in Rudolf Cerar zaradi hudodelstva goljufije. V torek, dne 23. septembra: Leopold Seidl zaradi hudo-delstva umora in zaradi hudodelstva posiljenja. V sredo, dne 24. septembra: Josip Šolar in dva tovariša zaradi hudo-delstva tatvine in pa Josip Sušteršič in trije tovariši zaradi hudodelstva tatvine. V četrtek, dne 25. septembra: Franc Schilling in en tovariš zaradi hudodelstva tatvine in pa Alfonz Kernc in pa eden to-variš zaradi hudodelstva tatvine. V pe-tek, dne 26. septembra: Janez Kopitar za-radi hudodelstva tatvine in pa Franc Kralj zaradi hudodelstva goljufije. V soboto, dne 27. septembra: Svetozar Janjič zaradi hudodelstva umora. V ponedeljek, dne 29. septembra: Karl Lavtar in trije tova-riši zaradi hudodelstva goljufije. Najmanj ena porotna razprava se odredi kasneje.

— Tragična smrt. Te dni so vojak na demarkacijski črti pri Subotici prijeli biv-šega okrožnega zdravnika iz Ridjice dr. Josipa Brennerja, cdličnega književnika in strokovnega pisatelja. Dr. Brenner je pred tedni ubil svojo ženo, nato pa sebi pre-re-za! žile in pil strup. Odpejali so ga kot umobolnega v bolnišnico, kjer se mu je stanje precej izboljšalo. Te dni je iz bol-nišnice izginil. Ko so ga vojak na demar-kacijski črti prijeli, jih je prosil, naj ga us-rele. Vojaki so ga hoteli odvesti v Su-botico, a zdravnik je porabil prvi ugodni trenotek, da je spil večjo množino strupa. Bil je v malo minutah mrtič. Zapušča pe-tleto dete in očeta odvetnika.

— Stiški samostan je eden najsta-rejših samostanov na Slovenskem, ki je stal vedno v ozkem stiku z ljud-stvom. Kdor hoče izvedeti zgodovino in velik pomen tega samostana, naj seže po lepi ilustrirani knjižici dr. J. Srebrniča »Stišna«, ki se dobi v Jugo-slovanskih knjigarni za 1 K 80 vin.

— Cene padajo? »Jugoslav. Lloyd« poročajo iz trgovskih krogov, da cene ka-vi, čaja in čokoladi vsled ... dobav in

povoljnijšega prometa na morju rapidno padajo. Italijanski riž ima še isto ceno, a ko dospe blago, ki je že na poti iz Bombaja v Reko in Trst, bo cenejši tudi ta. Zelo padajo tudi cene suhemu grozdju — rozi-nam itd. —, posebno grškemu, ker je le-tošnji pridelek izredno obilen.

— Delavska pekarna. Pekovski po-močniki v Vukovaru, 12 po številu, so stali svojim mojstrom gotove zahteve. Ker ni bilo mogoče doseči sporazuma, so pomočniki otvorili svojo lastno »Radniško pekarno«, kjer pečejo kruh in vse ostalo pecivo.

— Propadanje krone. Naše krone imajo nasproti dolarju vrednost 12 : 1, t. j. en dolar je vreden nad 60 kron. Francoski frank je v vrednosti zopet poskočil in ve-lja 1 frank 6 K 70 vin. Krone bo treba kmalu meriti na mernike.

— Zahteve zagrebških tramvajskih uslužbencev. Uslužbenci zagrebške cest-ne železnice so te dni zahtevali, da se jim iznova zvišajo plače za 50 %. Žu-pan jim je odgovoril, da bi tega bre-mena mestni proračun nikakor ne pre-nesel. Uslužbenci so si pridržali rok za nadaljne korake. Zdi se, da hočejo prvo priliko izrabiti za štrajk; v tem sluča-ju bo mestna občina tramvajski pro-met ustavila.

— Železniško policijo za Hrvatsko, Slavonijo in Medmurje ustanove v Za-grebu kot pododdelek državne policije.

— Suknarno, barvarno in predil-nico ustanove v Varaždinu. Zaenkrat bo dobila v tovarni delo 150 delavskih moči.

— Kaznovan, ker je cigana slekel. Franc Orešnik iz Št. Jurja ob Taboru na Štajerskem je bil zaprt v Mariboru. Poslali so ga delat v Begunje, kjer je Orešnik izrabil ugodno priliko in ušel. Orešnik je 21. junija ciganu Heldu, ki se je kopal, vzel obleko, škarje in nož ter 70 kron denarja. Ciganove obleke se Orešnik ni dolgo veselil, ker je bila ušiva in se je kmalu zopet preoblekel. Orešnik se je odpeljal na Štajersko do-mov po obleko in po 600 kron, ki jih je imel neke skrite, od tam se je odpeljal na Savo k svojemu znancu iz kaznil-nice Mencingerju, s katerim je popival pri Arharju, ponoči pa je vlomil v Ar-harjevo gostilno in odnesel 600 K, a ple-na se ni dolgo veselil, ker so ga zelo hitro orožniki prijeli. Ker je cigana Helda slekel in ker je na Savi vlomil, mu je prisodilo ljubljansko deželno so-dišče poldrugo leto težke ječe.

— Tovarna za kisik v Zeleniki (Boka Kotorska) je začela zopet obratovati. Ki-sik stane 25 K kubični meter, t. j. stekle-nica 40 litrov in 125 atmosfer stane 125 kron. Naročila naj se naslove: Komanda pomorskega arsenala v Tivtu, Dalmacija, Boka Kotorska.

— Tovarna za steklo se je ustanovila v Belišču v Slavoniji.

— Zveza srbskih poljedelskih zadrug v Zagrebu, ki je morala začasa vojne li-kvidirati, je upostavljena in je začela zopet poslovati.

Ljubljanske novice.

lj Naša delegacija na povratku iz Pa-riza. Danes ponoči so se peljali skozi Ljub-ljano člani naše mirovne delegacije v Pa-rizu Pašić, dr. Trumbić in dr. Rybař, ki potujejo v Beograd.

lj Univerzitetni svet. Zbor prvih ime-novanih profesorjev univerze v Ljubljani se je v smislu zakona dne 18. t. m. konšti-tuiral kot univerzitetni svet takole: pred-sednik g. prof. Plemelj Josip, predsednikov namestnik g. prof. Zupančič Rihard, po-slovodja g. prof. Ramovš Franc. Prostori univerzitetnega sveta se nahajajo začasno v deželnem dvorcu, I. nadstropje.

lj Repriža »Naše krvi«. V nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 8. uri zvečer ponovi Ljudski oder v Ljubljani F. S. Finžgar-jevo ljudsko igro: »Naša kri«. Vstop-nice se dobe v predprodaji v soboto v trafiki gospe Modic v Kopitarjevi ulici (poleg prodajalne Kat. tisk. društva) in v soboto zvečer od 6.—8. ure ter v ne-deljo od 9.—12. ure dopoldne v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu I. nadstropje.

lj Iz pisarne dramskega gledališča. V soboto, dne 20. septembra igra v »Dnevih našega življenja« vlogo Evdo-kije Antonovne ga. Rogozova in ne kot je pomotoma na lepakih ga. Pavlinova.

lj Hrvatski koncert v Ljubljani. Jugo-slovansko akademsko društvo »Tomislav« v Varaždinu, katero si je s svojimi sijaj-nimi koncerti pridobilo častno mesto poleg kluba »Tisinski« v Zagrebu, priredi dne 23. t. m. v Ljubljani v veliki dvorani ho-tela »Union« koncert. Društvo je prvič v Sloveniji nastopilo letos v Rožanski Slatini, kjer je zbudilo silno oduševljenje med ob-činstvom radi sijajno izvedenih točk in je na zahtevo občinstva moralo koncert po-noviti. Posebno pozornost so zbudile pesmi iz varaždinskega okraja, katere je ugla-sbil njihov odlični dirigent dr. Ernest Kra-janski.

lj Ljubljanska garnizijska godba. V so-boto 20. t. m. ob 5. uri popoldne prome-nadni koncert v »Zvezdi«.

lj Zveza trgovskih nastavlencev skli-čuje v soboto, dne 20. t. m., člansko zho-rovanje, katero se vrši v restavracijskih prostorih »Zlatorog«, Gosposka ulica, ob pol 20. uri. Dnevni red: Volitev delegatov za prvo vseslovensko konferenco trgo-vskih nastavlencev. Polnoštevna udeležba dolžnost!

lj 3 mesece težke ječe je prisodilo ljubljansko deželno sodišče trgovske-mu sodrniku Jožefu Omerza, ki je ukradel 30. avgusta na ljubljanskem glavnem kolodvoru kolo. Ukradeno ko-lo je ponujal hlevarju Rehbergerju pri Figovcu v nakup, toda Rehbergerju se je fant zdel sumljiv in ga je naznanil policiji, ki je fanta izročila sodišču.

lj Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. septembra 1919. Število novorojenecv 26, mrtvorojencev 3, umrlih 41, od umrlih fuzom (legarjem) 1 (tujec), za grižo 15 (10 zom (legarjem) 1 (tujec), za grižo 15 (10 domačinov, 5 tujcev), za jetiko 1 (tujec), za različnimi boleznimi 24. Za nalezljivi-mi boleznimi so oboleli, in sicer: za tifu-zom 2 (1 domačin, 1 tujec), za grižo 41 (26 domačinov, 15 tujcev), za vrtico 4.

Narodno gledališče.

Drama.

20. sept., sobota: »Dnevi našega živ-ljenja.« — Abon. C.

21. sept., nedelja, popoldne ob 3. uri: »Snežulčica in skratje.« — Izven abon.

21. sept., nedelja, zvečer: »Dnevi na-šega življenja.« — Izven abon.

22. sept., ponedeljek: Zaprto.

23. sept., torek: »Dnevi našega živ-ljenja.« — Abon. A.

24. sept., sredo: »Favn.« — Abon. C.

Opera.

20. sept., sobota: »Pikova dama.« — Abon. B.

21. sept., nedelja: »Postiljon iz Lonju-meau.« — Iven abon.

22. sept., ponedeljek: Zaprto.

23. sept., torek: »Pikova dama.« — Abon. D.

24. sept., sredo: »Madame Butterfly.« — Abon. B.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

o Mengeš. (Skupina J. S. Z. Mengeš.) Včeraj zvečer ob 8. uri se je vršil shod slamičarskih delavcev v Društvenem do-mu. Poročal je delavski tajnik Cvikel. Shod je bil dobro obiskan. Začrtalo se je delo-

vanje skupine v bodočnosti. Vzeli so se na znanje važni sklepi glede slamičarske tovarne.

Razne novice.

r Leonid Andrejev je umrl. Za Gor-kijem najslavnejši moderni ruski pi-satelj je umrl na Finskem. Spisal je mnogo slovni del, bil je novelist in dramatik. V tukajšnjem dramskem gledališču smo videli te dni njegovo dramo »Dni našega življenja«, ki se odlikuje po svoji krepki dramatični sili.

r Napoleon o vojnih dobaviteljih. Na-poleon se je mnogo vojskoval ter imel mnogo opraviti z vojnimi dobavitelji, torej jih je dobro poznal. Radi tega je zanimiva naslednja njegova izjava: Jožefina, njegova soproga je bila povabljen na obed k ne-kemu silno bogatemu vojnemu liferantu, ko je bil Napoleon še konzul. Napoleon je rekel: »Dam svoje dovoljenje, da obeduje pri menjalcih, ker ti so denarni trgovci; ne dam ga pa, da obeduje pri dobaviteljih, ker ti so denarni tatovi.«

r Caruzov tekmeč. V Ameriki se je pojavil nov tenor, ki lahko tekmuje z Martinellijem, pa tudi z neprekosljivim Causom. Ta pevec, ki ga danes Evropa še ne pozna, se imenuje Hipolit Laza-rano. Rodom je iz Španske, a v svoji domovini ni nikoli javno nastopil, a zdi se, da se mu to tudi ne bo posrečilo tako naglo, ker ameriška gledali-šča kar tekmujejo, da ga priklenejo nase.

r Kolera na Kitajskem. V Pekingju in Tien-sinu se vedno ni udušena kolera, ki že dalje časa razsaja po Kitajskem in je na nji obolel tudi tamošnji španski mini-ster. S področja Honana in Mandžurije prihajajo vesti o veliki umrljivosti, a je upanje, da epidemija z nastopom hladnega vremena poneha.

r Francoska krona. Na Francoskem so kraljeva znamenja obstojala iz krone, žezla in s hermelinom podvlečenega pla-šča. Konvent je bil za časa revolucije od-redil, da naj se krona in žezlo uničita in raztopita. Prva odredba je bila izvršena, a zdaj so našli enajst francoskih žezel in kron, ki so jih nosili Bourboni, v dunajski cesarski zakladnici, kjer jih je bil shranil brat Marije, Antoniette.

r Zmaga francoske avijatike na raz-stavi v Amsterdamu. Povodom otvoritve aeronavtske razstave v Amsterdamu je bila prirejena zračna tekma med angleški-mi, laškimi, francoskimi, nizozemskimi in nemškimi zrakoplovi. Zmagal je znani francoski avijatik Hamelin-court. Drugi je bil nizozemski poročnik von Oer de Poel-man, a tretji Fonck.

Patrulja.

Črtica. Spisal Maksim Gorki. — Prevel P. Radlin.

(Dalje.)

Čeljustavi vojak je pogledal na Jakov-ljeva, in vzdihaje tiho pripomnil:

»Teško mu je...«

»Radi trgovca?« je vprašal kozavi.

»No, da,« je tiho odgovoril čeljustež.

»Rojaka sta, oba iz ene občine. Pisma za Jakovljeva iz vasi so bila naslovljena na trgovca. Pa tudi nečakinja je imel ta pri sebi... Jakovljevi je pravil: — Ko od-sluzim — se bom pa zaročil... Kdaj pa — na...«

»Kaj hočeš, nič ne pomagaj!« je su-rovo rekel rdečelasec.

Kozavi pa je zazeval, zganil rami in potrdil gromko, z visokim glasom:

»Vojak mora ubijati sovražnike... on je na to prisegel.«

Jakovljevi se je vedno vrtel v mraku, včasih se je približal k ognju, potem se je pa spet skril. Ko so zazvenele trde in ostre besede kozavega, se je odmev korakov naenkrat izgubil.

»Mehko srce imaš, Semjon!« je ome-nil kozavi vojak.

»Če bi se trgovec puntal...« se je Semjon zagovarjal in je hotel najbrž še nekaj povedati, ker je zamahnil z roko — no rdečelasec je stopil tik k njemu in mu jeznno, hrapavo rekel:

»No, kako je mogoče spoznati, kdo se punta? Vsi se puntajo!... Moj stric je hišnik, denarja ima okoli petsto rubljev, bil je postaven kmet...«

Naenkrat je zazvenel nekje blizu suh in kratek zvok, podoben strelu, vojak so pripravili puške, trdno so stiskali s prsti mrzle cevi. Z iztegnjenimi vravati so gle-dali v temino, kakor stražarji psi, brki rdečelasca so se čakajoče dvigali, kozavi je privzdignil rame. V temi so enakomerno zateptali koraki Jakovljeva, on je počasi stopil k ognju, zmeril vse z bistrim pogle-dom in zamrmral:

»Vrata so se zaprla... ali pa nad-pisna deska...«

Ustnice ima trdno stisnjene. Na ostrem obrazu se suho svetijo ovalne sive oči in trhtita tenki nosnici. Pogrpel je z nogo

dogorjajoča polena in sedel pred ognjem na pete.

»Malov!« je rekel rdečelasec z zapo-vedujočim glasom, »pojdi po drva... Glej, tam-le,« on je pokazal z roko v temoto, — »pri trgovini so zloženi zaboji...«

Kozavi vojak je vzel puško na rame in odšel.

»Pusti vendar puško... saj ti bo na-poti,« je pristavil rdečelasec.

»Brez puške se človek malo boji!« je odgovoril vojak in se počasi zgubil v temi.

Nad ognjem se še vedno vrte, letajo snežinke, mnogo jih je že palo na zemljo, temno kamenje trotuarja je postalo sivo. Mračno gledajo v temoto slepa okna hiš, v mraku se tope stene. Ogenj dogoreva, žalostno cvrče polena. Trije vojaki dolgo in tiho gledajo na žrjavico.

»Zdaj je najbrž tri ure,« — govori ne-zadovoljno rdečelasec: »Dolgo bomo še morali tu tičati...«

In zopet molk.

»Moj Bog!« šepeta glasno Semjon, vzdihne in vpraša tiho in sozalno:

»Kaj, jakovljevi, ali tje težko?«

Jakovljevi molči in se ne gane.

Semjon je mrzlično zganil z rameni in z žalobnim smehljajem v očeh gledal rdečelasca in enakomerno začel, kakor da bi pravil pravljico:

»Pa gledam: ona leži ob svetilnici, z roko se je prijala za steber, objela ga je... lica ima bela, prebela, a oči — odprte... Ljubeznjivo tako...«

»No, je že spet začel!« — mračno mrmlja rdečelasec.

Semjon gleda v žerjavico s polzapr-timi očmi in nadaljuje:

»Stara pa bo, najbrž, kakih dva-est let.«

»Saj si že pravil o tem,« je grajajo vzkliknil rdečelasec. — »No, zakaj reš brskaš po rani?«

(Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.